

ILM FAN XABARNOMASI

Ilmiy elektron jurnali

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR HAYOTIDA DIDAKTIK O'YINLARNING AHAMIYATI

N.O.Saidova- FarDU, kata o'qituvchi, p.f.f.d.(PhD)

O'R.Xudoynazarova-FarDU, talaba

Annotatsiya. Ushbu maqolada didaktik o'yinning inson hayotidagi o'rni, bola ta'limi, tarbiyasidagi ahamiyati, olimlarning o'yin bola faoliyatida muhim ahamiyatga ega ekanligi va shu boradagi qarashlari haqida bayon etilgan.

Kalit so'zlar: didaktik o'yin, bolalar hayoti, tarbiya, ta'lim, olimlarning g'oyalari, kognitiv qiziqish.

Annotation. This article describes the role of didactic play in human life, its importance in child education and upbringing, the views of scientists on the importance of play in children's activities, and their views on this matter.

Keywords: didactic game, children's life, upbringing, education, ideas of scientists, cognitive interest

Абстрактный. В данной статье описывается роль дидактической игры в жизни человека, ее значение в обучении и воспитании детей, а также взгляды ученых на значение игры в детской деятельности.

Ключевые слова: Дидактическая игра, жизнь детей, воспитание, образование, идеи ученых, познавательное обеспечение.

Didaktik o'yinlar maktabgacha yoshdagi bolalarni tarbiyalash vositalardan biridir. O'yinda bola jismonan rivojlanadi, qiyinchliklarni yengib o'tishni o'rganadi. U aql - zakovat, topqirlik, tashabbuskorlini tarbiyalaydi.

Didaktik o'yinlar va ularning ta'lim-tarbiyaviy vazifasi, mazmuni ham alohida e'tiborga arziydigan jihatlardan biri bo'lib, bolaning his-tuyg'usini shakllanishiga, unga o'qishga bo'lgan qiziqishini oshishiga sababchi bo'ladi

Didaktik o'yinlarning muhim elementlaridan biri bu uning -qoidalari hisoblanadi.

Didaktik o'yin maktabgacha yoshdagi bolalarning yosh va imkoniyatlariga mos keladigan ta'lim metodidir.

Didaktik o'yin maqsadi, o'yin qoidalari, o'yin harakatlari, o'rtasida uzviy aloqa mavjud. Didaktik o'yinlar orqali bolalarga yangi bilimlar, tushunchalar berib boriladi. Didaktik o'yinlar bolaning nutqi har tomonlama rivojlanishi, bilim olishi, sensor madaniyati, aqliy qobiliyati takomillashadi.

Didaktik o'yinlarda quyidagi qoidalarga amal qilinishi kerak:

- 1)navbatma -navbat ta'sir etish
- 2)so'ralganda javob berish
- 3)o'rtoqlari fikrini eshita olish
- 4)o'yin jarayonida boshqalarga xalqit bermaslik
- 5) o'yin qoidasini bajarish
- 6) o'z xatosini tan olish.

Didaktik o'yin turlari:

- 1) Buyum va o'yinchoq
- 2) stol-bosma
- 3) og'zaki so'z o'yini.

Buyum va o'yinchoqlar bilan o'ynaladigan bola ilk yoshidan to maktab davrigacha davom etadi. Bunda bolaning diqqat, sezgi, idroki shakllanib boradi. O'yinchoqlar rangi, hajmi, og'irligi, belgisi, sifati bilan bir qatorda ularning foydali va zararli xususiyatlari ham aynan o'yinlar jarayonida kattalar tomonidan uqtirib boriladi.

Stol-bosma o'yinlar bolalarning tevarak-atrof haqidagi tadavvurlarini aniqlashga yordam beradi.

O'gzaki so'z o'yinlari maktabgacha yoshdagi bolalar uchun savolni eshita olish va zudlik bilan javob berishga undaydi.

V.A.Suxomlinskiy shunday deb yozadi: "Bolaning ma'naviy hayoti u o'yin, ertaklar, musiqa, fantaziya, ijod olamida yashaganida to'la bo'ladi. Busiz u qurigan guldir.

Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan olib boriladigan o'quv -mashg'ulotlar, ularga qo'yiladigan birinchi talab kognitiv qiziqishdir.

Chunki o'rganilayotgan ob'yekt bolani qiziqitira olsa, bola ko'proq e'tiborini o'ziga jalb eta olsa, shu ob'yektga e'tiborini qaratadi. Bolada turli xil jumboqlarni yechish jarayonida ulardagi mavjud bo'lgan barcha iqtidor, qobiliyatlarning namoyon bo'lishiga ham o'rtoqlari bilan munosabatiga kirishishiga olib keladi. Didaktik o'yinlar orqali bolalar narsa, buyumning rangini, hajmini, katta-kichikligini, miqdotini, sifatini, justini, farqi topishni, meva va sabzavotni bir-biridan ajratishni, uy va yovvoyi hayvonlarni, foydali va zararli o'simliklarni, hasharotlar, qushlarni o'rganadi, shu barobarida uning tafakkuri shakllana boradi.

Bir so'z bilan aytganda, o'yin orqali bola atrof-olam haqidagi o'zining dastlabki, tushunchalari paydo bo'ladi. Keyinchalik bu tushunchalari bilimga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasining Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning "2017-2021-Yillarda Maktabgacha Ta'lim Tizimini Yanada Takomillashtirish Chora-Tadbirlari To'g'risida"Gi Qarori. -T.: 2016 y., 29-Dekabr.
2. Formation Of Quantitative Representations In The Secondary Groups In Pre-School Educational Organizations/Sn Olimovna / International Journal Of Research In Commerce, It, Engineering And Social Sciences Issn: 2349-7793 Impact Factor: 6.876
3. Бўлажак Ўқитувчиларнинг Компетентлигини Шакллантириш Муаммолари /Но Саидова / International Scientific And Practical Conference" The Time Of Scientific Progress"
4. Maktabgacha Ta'lim Tashkilotlarida Har Bir Yosh Guruhida Tevarak Atrofni Idrok Etishning o 'Ziga Xos Xususiyatlari / Sn Olimovna /Results Of National Scientific Research International Journal 1 (1), 115-119
5. Bolajak Boshlangich Sinf Oqituvchilari Kompetentligini Oshirishda Axborot Texnologiyalarining Orni / N Saidova /Педагогика и Психология в Современном Мире: Теоретические и Практические Исследования
6. Ахборот-Коммуникатив Таълим Мухитининг Таркибий Қисмлари / Но Саидова, Мш Йигиталиева /Miasto Przyszłości 28, 395-398
7. Maktab Yoshidagi Bolalarning Matematik Qobiliyatlarini Rivojlantirish /No Saidova, Ms Yigitaliyeva / Results Of National Scientific Research International Journal 1 (3), 53-59
8. Бошланғич Синф Ўқитувчисининг Компетентлигини Таркибий Қисмлари / Но Саидова / International Conferences 1 (10), 260-263

9. Бошланғич Синф Ўқитувчисининг Ахборот–Коммуникатив Компетентлигини Ривожланиш Компонентлар / N Saidova /Science And Innovation 1 (B6), 865-868
10. Maktabgacha Ta’Lim Muassasasining Har Xil Yosh Guruhlarida Elementar Matematik Tasavvurlarni Rivojlantirishga Oid Ishlarni Tashkil Qilish / No Saidova / Academic Research In Educational Sciences 2 (11), 1612-1614
11. Maktabgacha Ёшдаги Болаларда Matematik Тушунчаларни Шакллантиришнинг Замонавий Технологиялари / Но Саидова, Шшк Рустамова / Oriental Renaissance: Innovative, Educational, Natural And Social Sciences/1? Special Issue 2/290-293
12. Different Approaches To Determine The Essence Of Professional Competences Of Future Teachers / N Saidova / Science And Innovation 2 (B2), 503-506
13. Matematik Tasavvurlarni Rivojlantirishda Tangram Usulidan Foydalanish / No Saidova, Ts Ahmedova / Молодые Ученые 1 (18), 28-30
14. Maktabgacha Ta’Lim Tashkilotlari Tayyorlov Guruhlarida Bolalarning Matematik Tasavvurlarini Rivojlantirishning Hozirgi Holati / N Saidova /Farg’Ona Davlat Universiteti, 4-4
15. Maktabgacha Ta’Lim Tashkilotlari Tayyorlov Guruhi Bolalarida Matematik Tasavvurlarni Rivojlantirish Usul Va Vositalari / No Saidova, Dm Ahmadjonova / Scholar 2 (3), 61-66
16. Maktabgacha Ta’Lim Yoshidagi Nuqsonli Bolalarda Matematika Mashg’Ulotlarini o‘Tkazish Yo‘Llari / Dm Ahmadjonova, No Saidova / “Moden Science And Research” Xalqaro Ilmiy Jurnal /1/Volume 3 /Issue1
17. Ways Of Conducting Mathematics Lessons In Preschool Children With Defects/No Saidova, Dm Ahmadjonova/Modern Science And Research 3 (1), 707-712
18. The Importance Of Mathematical Knowledge In The Mental Development Of Preschool Children /No Saidova, Dm Ahmadjonova /International Multidisciplinary Journal For Research & Development 11 (01)
19. Matematik Mashg ‘Ulotlarda Pedagogik Texnologiyalardan Foydalanish /No Saidova, Dm Ahmadjonova /Zamonaviy Fan Va Ta’Lim Yangiliklari Xalqaro Ilmiy Jurnal 1 (7), 53-58
20. Use Of Didactic Games In The Process Of Forming Elementary Mathematical Ideas /No Saidova, Ts Akhmedova /American Journal Of Language, Literacy And Learning In Stem Education (2993-2769)/1/9/431-434
21. Maktabgacha Ta’Lim Tashkilotlarida Bolalarda Elementar Matematik Tasavvurlarni Rivojlantirishda Tangram Usulidan Foydalanish /No Saidova, Ts Ahmedova /Молодые Ученые 1 (18), 28-30
22. Bo‘Lajak Boshlangich Sinf O‘Qituvchilarining Axborot-Kommunikativ Kompetentliligini Rivojlantirishni Modeli /Sn Olimovna, Ab Sayfutdinovna /Farg'Ona Davlat Universiteti, 5-5